

Ovakovo provodjenje dokaza nakon odlaska broda iz luke nije više moguće provesti, sve i kad bi takovo utvrđivanje zatražio primalac robe, tvrdeći da su uzroci plijesni posljedica neprikladnog prijevoza robe u skladištima vlažnim i nepovoljnim.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda br.IV-P-31/72
od 10.II 1972.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Emilio Pallua, dr Đuro Vranešić

Stvarna prava na zrakoplov - Nadležnost suda - Za prosuđivanje sporova o stranom zrakoplovu koji se nalazi zadržan na teritoriji Jugoslavije nadležan je jugoslavenski sud - Za prosuđivanje sporova o stvarnim pravima na zrakoplov primjenjuje se pravo države upisa zrakoplova

U tužbi i u toku spora tužitelj je tvrdio da je tuženom prodao zrakoplov B A C 1 - 11 D-ALAS na kredit koji mu kredit nije plaćen, pa tužitelj na ime neplaćenog iznosa za prodani zrakoplov potražuje od tuženoga utuženi iznos od 1,407.595.- Lstg. (engleskih funti). Svoje potraživanje od tuženoga kao kupca tužitelj je osigurao ugovorom o kreditu od 9.IV 1970.g, koji je ovjeren od strane notara Dr Karla-Heinza Herrmanna 8.IV 1970.g. Založno pravo u registru zrakoplova pod brojem 42 LR 526 utemeljio je kod registarskog suda u Braunschweigu, i to upisom hipoteke na odnosni zrakoplov u iznosu od 2,010.878.- engleskih funti. Za imenovani zrakoplov tuženi duguje tužitelju još 1,407.595.- Lstg. te u dokaz tomu podnosi pismeno priznanje duga tuženoga od 15.X 1971.godine.

Odnosni zrakoplov sada se nalazi u Dubrovniku zadržan na aerodromu Čilipi, rješenjem Općinskog suda u Dubrovniku, zbog potraživanja nekih vjerovnika.

Tužitelj ističe da je državna registracija zrakoplova Savezna Republika Njemačka, po čijim se propisima stvarna prava na zrakoplov stječu upisom u registar zrakoplova, pa smatra da je upis hipoteke u registar zrakoplova punovažan i da tužitelj ima prvenstveno pravo namirenja za naplatu svojih potraživanja osiguranih odnosnom hipotekom. Ističe dalje da se i primjenom prava SFRJ u pogledu priznanja važnosti hipoteke, a u smislu odredaba Zakona o zračnoj plovidbi takodjer priznaju.

Nadležnost suda tužitelj zasniva na temelju propisa čl.52 i 467 ZPP-a.

Tuženi je na raspravi od 10.II 1972.g. u cijelosti priznao navode tužiteljeve, pa je sud na temelju tako utvrdjenog činjeničnog stanja donio presudu na osnovi priznanja iz razloga jer je ovaj sud za sudjenje u predmetnom sporu nadležan, a obzirom da se predmet potraživanja tužiteljeva nalazi na teritoriju Jugoslavije, i da se predmet koji se tužbom traži nalazi na teritoriju mjesne i stvarne nadležnosti ovog suda, to je sud našao da je u smislu čl.52 u vezi sa čl.467 ZPP-a, nadležan za rješavanje ovog spora, pa je našao da je tužitelj svoje tvrdnje u pogledu potraživanja dokazao priloženim ispravama, tj. ugovorom o kreditu (credit agreement) od 9.IV 1970. g. sklopljenim između tužitelja i tuženoga, te notarijatskim aktom Dr Karla-Heinza Herrmanna od 3.V 1970.g. kao i izvatkom iz registra zrakoplova suda u Braunschweigu od 9.XI 1971.g. postojanje svojih potraživanja i upisa u hipoteke na odnosni sporni zrakoplov, koje dokaze tuženi nije osporio nego ih je izričito priznao na raspravi od 10.II 1972.g, pa je stoga valjalo presuditi kao u dispozitivu.

G.B.

Bilješka.- Premda je gornja presuda donesena na osnovi priznanja, iz njenog obrazloženja proizlaze dva stajališta koja je sud zauzeo i to: nadležnost suda za sporove o stranim zrakoplovima koji su zadržani na teritoriji Jugoslavije, i primjena prava na stvarna prava kojima je zrakoplov opterećen.

Inače za stvarna prava na zrakoplov danas postoji Konvencija koja se odnosi na međunarodno priznanje stvarnih prava na zrakoplov, Ženeva 1948. Ta Konvencija našu državu ne obavezuje. Prema Konvenciji države članice se obvezuju priznavati stvarna prava na zrakoplov onako kako su upisana u državi upisa zrakoplova.

U našoj državi ne postoje pozitivni propisi o stvarnim pravima na zrakoplov. Mogućnost postojanja tih prava i njihovog upisa u registar navedena je u članu 57, st.2. Zakona o zračnoj plovidbi, prema kojemu "u registar zrakoplova upisuju se podaci o identitetu zrakoplova, o nosiocu prava korištenja ili vlasniku, o matičnom aerodromu, o njegovoj namjeni i ostalim svojstvima, o zakupu, pravu preče kupnje i drugim stvarnim pravima na zrakoplov." I bez obzira na okolnost što naša država nije pristupila navedenoj konvenciji, ipak treba očekivati da će naši sudovi, kao i u gornjem slučaju, na strane zrakoplove primjenjivati pravo države upisa zrakoplova, jer je za primjenu stvarnih prava to načelo općenito usvojeno.

B.J.